

Dz.U.91.119.515
1991.09.27

uzup. Dz.U.91.119.517

ogólne

KONWENCJA

dotycząca statusu uchodźców,

sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r.

(Dz. U. z dnia 20 grudnia 1991 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 28 lipca 1951 r. została sporządzona w Genewie Konwencja dotycząca statusu uchodźców w następującym brzmieniu:

KONWENCJA

dotycząca statusu uchodźców

PREAMBUŁA

Wysokie Umawiające się Strony,

biorąc pod uwagę, że Karta Narodów Zjednoczonych i Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne dnia 10 grudnia 1948 r., potwierdziły zasadę, zgodnie z którą wszyscy ludzie, bez dyskryminacji, powinni korzystać z podstawowych praw i wolności,

biorąc pod uwagę, że Narody Zjednoczone niejednokrotnie wykazywały duże zaniepokojenie losem uchodźców i podejmowały wysiłki na rzecz zapewnienia im możliwie najszerszego korzystania z tych podstawowych praw i wolności,

uważając za pożądaną rewizję i konsolidację wcześniejszych umów międzynarodowych dotyczących statusu uchodźców, a także rozszerzenie ich zakresu oraz ochrony przez nie przewidzianej poprzez sporządzenie nowej umowy,

biorąc pod uwagę, że przyznanie azylu może być dla niektórych państw zbyt uciążliwe i że zadowalające rozwiązanie problemu, którego doniosłość i międzynarodowy charakter Narody Zjednoczone uznały, nie może z tego powodu być osiągnięte bez międzynarodowej współpracy,

wyrażając życzenie, aby wszystkie państwa, uznając społeczny i humanitarny charakter problemu uchodźców, zrobiły wszystko co w ich mocy, by problem ten nie stał się przyczyną napięć między państwami,

stwierdzając, że Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców powierzono zadanie nadzoru nad stosowaniem konwencji międzynarodowych zapewniających ochronę uchodźców, i uznając, że skuteczna koordynacja środków podjętych do rozwiązania tego problemu będzie zależeć od współpracy państw z Wysokim Komisarzem,

uzgodniły, co następuje:

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Określenie terminu "uchodźca"

A. W rozumieniu niniejszej Konwencji termin "uchodźca" stosuje się do osoby, która:

- 1) była uważana za uchodźcę stosownie do Porozumień z dnia 12 maja 1926 r. i dnia 30 czerwca 1928 r. lub stosownie do Konwencji z dnia 28 października 1933 r. i dnia 10 lutego 1938 r., Protokołu z dnia 14 września 1939 r. lub też Konstytucji Międzynarodowej Organizacji do spraw Uchodźców.

Decyzję o nieuznawaniu za uchodźcę podjęte przez Międzynarodową Organizację do spraw Uchodźców w okresie jej działalności nie stanowią przeszkody do przyznania statusu uchodźcy osobom, które spełniają warunki przewidziane w punkcie 2 niniejszego ustępu;

- 2) w rezultacie zdarzeń, jakie nastąpiły przed dniem 1 stycznia 1951 r., oraz na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa, albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się na skutek podobnych zdarzeń, poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa.

W przypadku osoby posiadającej więcej niż jedno obywatelstwo określenie "państwo jej obywatelstwa" oznacza każde z państw, którego obywatelstwo ona posiada; fakt nieskorzystania, bez istotnej przyczyny wynikłej z uzasadnionej obawy, przez taką osobę z ochrony jednego z państw, którego jest ona obywatelem, nie stanowi podstawy do odmowy ochrony przez państwo, z którego ona pochodzi.

B. 1) W rozumieniu niniejszej Konwencji wyrazy: "wydarzenia, które miały miejsce przed dniem 1 stycznia 1951 r.", znajdujące się w artykule 1 ustęp A oznaczają:

- a) "wydarzenia, które nastąpiły w Europie przed dniem 1 stycznia 1951 r.", lub
 - b) "wydarzenia, które miały miejsce w Europie lub gdziekolwiek indziej przed dniem 1 stycznia 1951 r."; każde z Umawiających się Państw, w momencie podpisywania, ratyfikacji lub przystąpienia, złoży oświadczenie, które z tych określeń zamierza stosować, realizując zobowiązania przyjęte przez siebie na podstawie niniejszej Konwencji.
- 2) Każde Umawiające się Państwo, które przyjęło wariant a), może w każdej chwili rozszerzyć swoje zobowiązania, przyjmując, w drodze zawiadomienia skierowanego do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, wariant b).

C. Niniejsza Konwencja przestaje obowiązywać w stosunku do każdej osoby określonej przez postanowienia ustępu A, jeżeli:

- 1) dobrowolnie zwróciła się ona ponownie o ochronę państwa, którego jest obywatelem, lub
- 2) utraciwszy swoje obywatelstwo ponownie dobrowolnie je przyjęła, lub
- 3) przyjęła nowe obywatelstwo i korzysta z ochrony państwa, którego obywatelstwo przyjęła, lub
- 4) ponownie dobrowolnie osiedliła się w państwie, które opuściła lub poza którego granicami przebywała z powodu obawy przed prześladowaniem, lub
- 5) nie może dłużej odmawiać korzystania z ochrony państwa swojego obywatelstwa, albowiem ustały warunki, w związku z którymi została uznana za uchodźcę.

Zastrzega się, że postanowień niniejszego punktu nie stosuje się do uchodźcy określonego w punkcie 1 ustępu A niniejszego artykułu, który może powołać się na przekonywające powody związane z poprzednimi prześladowaniami, uzasadniające jego odmowę z korzystania z ochrony państwa, którego obywatelstwo posiada;

- 6) jest osobą, która nie mając żadnego obywatelstwa może powrócić do państwa, w którym miała poprzednio stałe miejsce zamieszkania, ponieważ przestały istnieć okoliczności, w związku z którymi została uznana za uchodźcę.

Zastrzega się, że postanowień niniejszego punktu nie stosuje się do uchodźcy określonego w punkcie 1 ustępu A niniejszego artykułu, który może powołać się na przekonywające powody

związane z poprzednimi prześladowaniami, uzasadniające jego odmowę powrotu do państwa, w którym miał poprzednio swoje stałe miejsce zamieszkania.

D. Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania do osób, które aktualnie korzystają z ochrony lub pomocy organów lub agencji Narodów Zjednoczonych innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców.

Z chwilą gdy taka ochrona lub pomoc zostanie z jakiegokolwiek przyczyny wstrzymana, osoby te *ipso facto* będą korzystały z dobrodziejstw niniejszej Konwencji, mimo że ich położenie nie zostało ostatecznie uregulowane zgodnie ze stosownymi rezolucjami przyjętymi przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

E. Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania do osoby uważanej przez właściwe władze państwa, w którym ta osoba się osiedliła, za mającą prawa i obowiązki związane z posiadaniem obywatelstwa tego państwa.

F. Postanowienia niniejszej Konwencji nie mają zastosowania do osoby, w stosunku do której istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

- a) dokonała zbrodni przeciwko pokojowi, zbrodni wojennej lub zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu aktów międzynarodowych opracowanych dla ustanowienia przepisów odnoszących się do tych zbrodni;
- b) dokonała poważnej zbrodni o charakterze niepolitycznym poza państwem, które ją przyjęło, przed uznaniem jej za uchodźcę;
- c) jest winną czynów sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 2

Obowiązki ogólne

Każdy uchodźca ma - w stosunku do państwa, w którym się znajduje - obowiązki, które obejmują w szczególności przestrzeganie praw i przepisów, a także środków podjętych w celu utrzymania porządku publicznego.

Artykuł 3

Niedopuszczalność dyskryminacji

Umawiające się Państwa będą stosowały postanowienia niniejszej Konwencji do uchodźców bez względu na ich rasę, religię lub państwo pochodzenia.

Artykuł 4

Religia

Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom na swoim terytorium co najmniej tak samo korzystne traktowanie, jak własnym obywatelom w sprawie wolności praktyk religijnych i wolności wychowania religijnego ich dzieci.

Artykuł 5

Prawa przyznane niezależnie od niniejszej Konwencji

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie narusza innych praw i korzyści przyznanych przez Umawiające się Państwa uchodźcom niezależnie od tej Konwencji.

Artykuł 6

Określenie "w tych samych okolicznościach"

W rozumieniu niniejszej Konwencji określenie "w tych samych okolicznościach" oznacza, że wszystkie wymogi, (włącznie z tymi, które dotyczą czasu i warunków pobytu lub zamieszkiwania), jakie zainteresowana osoba powinna spełnić, aby móc korzystać z omawianego prawa, gdyby nie była uchodźcą, powinny być przez nią wypełnione, z wyjątkiem wymogów, których uchodźca ze względu na ich charakter nie może spełnić.

Artykuł 7

Wyłączenie zasady wzajemności

1. Z zastrzeżeniem bardziej korzystnych postanowień niniejszej Konwencji, każde Umawiające się Państwo przyznaje uchodźcom takie samo traktowanie, jakie zwykle przyznawane jest cudzoziemcom.

2. Po upływie trzyletniego okresu zamieszkiwania wszyscy uchodźcy będą korzystać na terytorium Umawiających się Państw z wyłączenia stosowania ustawowej zasady wzajemności.

3. Każde Umawiające się Państwo będzie nadal przyznawało uchodźcom prawa i korzyści, do których, przy braku wzajemności, byli już uprawnieni w dniu wejścia w życie niniejszej Konwencji w stosunku do tego państwa.

4. Umawiające się Państwa życzliwie rozważą możliwość przyznania uchodźcom, przy braku wzajemności, praw i przywilejów, poza tymi, do których są uprawnieni na mocy ustępów 2 i 3, oraz rozszerzenia wyłączenia stosowania wymogu wzajemności w stosunku do uchodźców, którzy nie spełniają warunków przewidzianych w ustępach 2 i 3.

5. Postanowienia ustępów 2 i 3 stosuje się również do praw i korzyści, o których mowa w artykułach 13, 18, 19, 21 i 22 niniejszej Konwencji, jak również praw i korzyści nie przewidzianych przez nią.

Artykuł 8

Zwolnienie od środków wyjątkowych

Co się tyczy środków wyjątkowych, które mogą być zastosowane przeciwko osobie, majątkowi lub interesom obywateli obcego państwa, Umawiające się Państwa nie będą stosowały tych środków wobec uchodźcy będącego formalnie obywatelem tego państwa jedynie z powodu tego obywatelstwa. Umawiające się Państwa, których ustawodawstwo nie dopuszcza do stosowania wyrażonej w niniejszym artykule ogólnej zasady, zastosują w odpowiednich przypadkach wyjątki na korzyść takich uchodźców.

Artykuł 9

Środki tymczasowe

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie pozbawia Umawiającego się Państwa w czasie wojny lub w razie zaistnienia innych poważnych i wyjątkowych okoliczności prawa do podjęcia tymczasowo w stosunku do określonej osoby środków, które uważa za niezbędne dla bezpieczeństwa narodowego, zanim wspomniane Umawiające się Państwo uzna, że osoba ta istotnie jest uchodźcą i że dalsze stosowanie wspomnianych środków wobec niej jest niezbędne ze względu na bezpieczeństwo narodowe.

Artykuł 10

Kontynuacja zamieszkania

1. W przypadku gdy w czasie II wojny światowej uchodźca został zmuszony do zmiany miejsca swojego pobytu i przeniesiony na terytorium Umawiającego się Państwa, na którym zamieszkuje, okres takiego przymusowego pobytu będzie traktowany jako zgodne z prawem zamieszkiwanie na tym terytorium.

2. W przypadku gdy w czasie II wojny światowej uchodźca został zmuszony do opuszczenia terytorium Umawiającego się Państwa, a następnie przed wejściem w życie niniejszej Konwencji powrócił na to terytorium w celu zamieszkania, okres zamieszkania zarówno przed, jak i po takim przymusowym

opuszczeniu jest uważany za jeden nieprzerwany okres dla celów, dla których wymagany jest taki nieprzerwany okres stałego zamieszkania.

Artykuł 11

Uchodźcy marynarze

W przypadku uchodźców zatrudnionych stale jako członkowie załóg statków podnoszących flagę Umawiającego się Państwa, Państwo to rozpatrzy życzliwie możliwość ich osiedlenia się na swoim terytorium, wydania im dokumentów podróży lub przyjęcia ich tymczasowo na swoje terytorium, w szczególności, aby ułatwić im osiedlenie się w innym państwie.

Rozdział II

STATUS PRAWNY

Artykuł 12

Status osobowy

1. Status osobowy każdego uchodźcy określa prawo państwa jego stałego zamieszkiwania, a jeżeli nigdzie stale nie zamieszkuje, prawo państwa, w którym przebywa.

2. Prawa, które uchodźca nabył wcześniej, związane z jego statusem osobowym, a szczególnie prawa związane z małżeństwem, będą przestrzegane przez Umawiające się Państwo, pod warunkiem dopełnienia - w miarę potrzeb - formalności przewidzianych prawem tego państwa, z zastrzeżeniem, że prawa te byłyby uznane przez prawo tego państwa, gdyby zainteresowany nie stał się uchodźcą.

Artykuł 13

Mienie ruchome i nieruchome

Umawiające się Państwa przyznają uchodźcy najbardziej korzystne traktowanie, w każdym przypadku nie mniej korzystne niż przyznawane w tych samych okolicznościach innym cudzoziemcom odnośnie do nabycia mienia ruchomego i nieruchomego oraz związanych z tym praw, a także odnośnie do najmu i innych umów dotyczących mienia ruchomego i nieruchomego.

Artykuł 14

Prawa artystyczne i własność przemysłowa

Odnośnie do ochrony własności przemysłowej, takiej jak wynalazki, projekty lub modelowanie, znaki i nazwy handlowe, oraz praw dotyczących literatury oraz dzieł artystycznych i naukowych uchodźca korzysta w państwie, w którym ma swoje miejsce zamieszkania, z takiej samej ochrony, jaka jest przyznawana obywatelom tego państwa. Na terytorium któregośkolwiek innego Umawiającego się Państwa korzysta on z takiej samej ochrony, jaka jest przyznawana na tym terytorium obywatelom państwa, w którym ma swoje miejsce zamieszkania.

Artykuł 15

Prawo do stowarzyszania się

Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom legalnie zamieszkującym na ich terytoriach, w sprawach dotyczących stowarzyszeń niepolitycznych i nie posiadających charakteru zarobkowego, a także związków zawodowych, najbardziej korzystne traktowanie przyznawane w tych samych okolicznościach obywatelom innych państw.

Artykuł 16

Dostęp do sądów

1. Każdy uchodźca ma prawo swobodnego dostępu do sądów na terytoriach wszystkich Umawiających się Państw.

2. W Umawiającym się Państwie, w którym ma on stałe miejsce zamieszkania, uchodźca korzysta z takiego samego traktowania jak obywatel tego państwa w sprawach dotyczących dostępu do sądów, pomocy prawnej i zwolnienia od *cautio iudicatum solvi*.

3. W sprawach wymienionych w ustępie 2 uchodźca w Umawiających się Państwach, innych niż to, w którym ma on swoje stałe miejsce zamieszkania, korzysta z takiego samego traktowania, jak obywatele państwa, w którym ma swoje miejsce zamieszkania.

Rozdział III

PRACA ZAROBKOWA

Artykuł 17

Praca najemna

1. Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach najkorzystniejsze traktowanie przyznawane w takich samych okolicznościach obywatelom obcego państwa odnośnie do prawa wykonywania pracy najemnej.

2. W każdym razie środki ograniczające, nałożone na cudzoziemców lub na zatrudnianie cudzoziemców w celu ochrony wewnętrznego rynku pracy, nie będą stosowane do uchodźcy który był w czasie wejścia w życie tej Konwencji w Umawiającym się Państwie już z nich zwolniony lub który spełnia jeden z następujących warunków:

- a) zakończył trzyletni okres zamieszkiwania w państwie,
- b) ma za małżonka osobę posiadającą obywatelstwo państwa zamieszkania. Uchodźca nie może skorzystać z dobrodziejstw tego postanowienia, jeżeli porzucił swego małżonka,
- c) ma jedno lub kilkoro dzieci, które posiadają obywatelstwo państwa zamieszkania.

3. Umawiające się Państwa rozważą życzliwie możliwość zrównania praw wszystkich uchodźców odnośnie do wykonywania pracy najemnej z prawami obywateli, w szczególności zaś tych uchodźców, którzy przybyli na ich terytoria w ramach programów werbunku siły roboczej lub zgodnie z planami imigracyjnymi.

Artykuł 18

Samozatrudnienie

Umawiające się Państwa przyznają uchodźcy legalnie przebywającemu na ich terytorium możliwie najbardziej korzystne traktowanie, nie mniej korzystne niż przyznane obywatelom zagranicznym w tych samych okolicznościach, odnośnie do prawa podejmowania pracy na własny rachunek w rolnictwie, przemyśle, rzemiośle i handlu, a także tworzenia przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych.

Artykuł 19

Wolne zawody

1. Każde z Umawiających się Państw przyzna uchodźcom legalnie przebywającym na jego terytorium i posiadającym dyplomy uznane przez właściwe władze tego Państwa, którzy pragną wykonywać wolny zawód, możliwie najbardziej korzystne traktowanie, a w każdym razie nie mniej korzystne niż to, które przyznało w tych samych okolicznościach cudzoziemcom.

2. Umawiające się Państwa podejmują wszelkie starania, zgodnie z ich prawami i konstytucjami, dla zagwarantowania osiedlenia tych uchodźców na terytoriach innych niż terytoria metropolitalne, za które ponoszą odpowiedzialność w stosunkach międzynarodowych.

Rozdział IV

WARUNKI BYTOWE

Artykuł 20

Racjonowanie

Tam gdzie istnieje system racjonowania regulujący ogólne rozdzielnictwo deficytowych towarów, który ma zastosowanie do ogółu ludności, uchodźcy będą traktowani w taki sam sposób, jak obywatele.

Artykuł 21

Mieszkanie

Co się tyczy mieszkań, Umawiające się Państwa udzielają, w takim zakresie, w jakim sprawa ta jest unormowana przepisami ustaw i zarządzeń lub podlega kontroli organów władzy, uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach możliwie najbardziej korzystne traktowanie; w każdym razie traktowanie to nie może być mniej korzystne niż udzielane w tych samych okolicznościach cudzoziemcom.

Artykuł 22

Oświata publiczna

1. Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom takie samo traktowanie w zakresie nauczania podstawowego, jakie przyznają swoim obywatelom.

2. Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom możliwie najbardziej korzystne traktowanie, a w każdym razie nie mniej korzystne niż to, które przyznają w tych samych okolicznościach cudzoziemcom, w zakresie szkolnictwa innego niż szkolnictwo podstawowe, w szczególności zaś w zakresie dostępu do studiów, uznawania zagranicznych świadectw szkolnych, dyplomów i stopni naukowych, zwolnienia z czesnego i opłat oraz przyznawania stypendiów.

Artykuł 23

Opieka społeczna

Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytorium takie samo traktowanie w zakresie opieki i pomocy społecznej, z jakiego korzystają ich obywatele.

Artykuł 24

Ustawodawstwo pracy i ubezpieczenie społeczne

1. Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom legalnie stale przebywającym na ich terytorium takie samo traktowanie, jak własnym obywatelom odnośnie do następujących spraw:

- a) w takim samym zakresie, w jakim sprawy te są uregulowane w ustawach i zarządzeniach lub podlegają kontroli władz administracyjnych - wynagrodzeń za pracę łącznie z dodatkiem rodzinnym, jeżeli jest on częścią wynagrodzenia za pracę, czasu pracy, pracy w godzinach nadliczbowych, płatnych urlopów, ograniczenia pracy w domu, najniższego wieku osób zatrudnianych, nauki zawodu i praktyki, pracy kobiet i osób młodocianych, a także korzystania z uprawnień przyznanych w umowach zbiorowych,

b) ubezpieczeń społecznych (przepisy prawne dotyczące wypadków przy pracy, chorób zawodowych, macierzyństwa, chorób, inwalidztwa, podeszłego wieku, śmierci, bezrobocia, świadczeń na rzecz rodziny i innych obciążeń, które zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym lub zarządzeniami są objęte systemem ubezpieczeń społecznych), z zastrzeżeniem następujących ograniczeń:

- (i) mogących istnieć stosownych porozumień dotyczących zachowania praw nabytych i praw znajdujących się w trakcie nabywania.
- (ii) ustawodawstwa wewnętrznego lub zarządzeń państwa stałego zamieszkania mogących określać szczególnego typu porozumienia dotyczące świadczeń lub częściowych świadczeń płatnych w całości ze środków publicznych i dotyczących zasiłków wypłacanych osobom, które nie spełniają wymogu opłacenia składek uprawniających do otrzymania zwykłej emerytury.

2. Na prawo do odszkodowania za śmierć uchodźcy, która nastąpiła na skutek wypadku w pracy lub choroby zawodowej, nie będzie miał wpływu fakt, że osoba uprawniona zamieszkuje stale poza terytorium Umawiającego się Państwa.

3. Umawiające się Państwa rozszerzą na uchodźcę uprawnienia wynikające z umów zawartych między sobą lub które mogą być zawarte między nimi w przyszłość, dotyczące zachowania nabytych praw lub praw znajdujących się w trakcie nabywania w zakresie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem jedynie warunków stosowanych wobec obywateli państw sygnatariuszy tych umów.

4. Umawiające się Państwa rozpatrzą życzliwie, tak dalece, jak jest to możliwe, objęcie uchodźców uprawnieniami wynikającymi z podobnych umów, jakie mogą w danej chwili obowiązywać między Umawiającymi się Państwami i państwami nie będącymi stronami tych umów.

Rozdział V

ŚRODKI ADMINISTRACYJNE

Artykuł 25

Pomoc administracyjna

1. Jeżeli korzystanie z prawa przez uchodźcę wymagałoby zwykle pomocy władz obcego państwa, do którego nie może się zwrócić, Umawiające się Państwo, na którego terytorium stale zamieszkuje, spowoduje, by tę pomoc otrzymał od jego własnych władz albo od jakiegoś organu międzynarodowego.

2. Władza lub władze wymienione w ustępie 1 wydadzą lub spowodują wydanie pod ich nadzorem uchodźcom takich dokumentów lub zaświadczeń, które zwykle byłoby wydawane cudzoziemcom przez ich władze państwowe lub za pośrednictwem tych władz.

3. Dokumenty lub zaświadczenia w ten sposób wydane zastępują oficjalne dokumenty wydawane cudzoziemcom przez ich władze państwowe lub za ich pośrednictwem i są wiarygodne, chyba że będą dowody przeciwne.

4. Z zastrzeżeniem wyjątkowego traktowania, które może być przyznawane osobom ubogim, za wymienione w niniejszym artykule usługi mogą być pobierane opłaty, ale opłaty te będą umiarkowane i odpowiadać będą opłatom pobieranym za podobne usługi od własnych obywateli.

5. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają artykułów 27 i 28.

Artykuł 26

Wolność poruszania się

Każde Umawiające się Państwo przyznaje uchodźcom legalnie przebywającym na jego terytorium prawo wyboru miejsca stałego zamieszkania i prawo do swobodnego poruszania się w granicach tego terytorium, z zachowaniem przepisów stosowanych wobec cudzoziemców w ogóle w tych samych okolicznościach.

Artykuł 27

Dokumenty tożsamości

Umawiające się państwa wydadzą dokumenty tożsamości każdemu uchodźcy znajdującemu się na ich terytorium, który nie posiada ważnego dokumentu podróży.

Artykuł 28

Dokumenty podróży

1. Umawiające się Państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba że stoją na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego; postanowienia zawarte w załączniku do niniejszej Konwencji stosuje się odnośnie do tych dokumentów. Umawiające się Państwa mogą wydać taki dokument podróży każdemu innemu uchodźcy znajdującemu się na terytoriach, a szczególnie życzliwie rozważą wydanie takiego dokumentu podróży tym uchodźcom znajdującym się na ich terytoriach, którzy nie mają możliwości otrzymania dokumentów podróży z państwa swego legalnego stałego zamieszkania.

2. Dokumenty podróży wydane uchodźcom na podstawie wcześniejszych umów międzynarodowych przez strony tych umów są uznane i traktowane przez Umawiające się Państwa tak, jakby były wydane zgodnie z niniejszym artykułem.

Artykuł 29

Opłaty skarbowe

1. Umawiające się Państwa nie będą nakładały na uchodźców żadnych należności, opłat czy podatków, niezależnie od ich nazwy, innych lub wyższych niż pobierane od swych obywateli w podobnych sytuacjach.

2. Ustalenia poprzedniego ustępu nie stoją na przeszkodzie stosowaniu wobec uchodźców ustaw i zarządzeń dotyczących opłat za wydanie cudzoziemcom dokumentów administracyjnych, w tym również dokumentów tożsamości.

Artykuł 30

Przeniesienie mienia

1. Każde Umawiające się Państwo zezwoli uchodźcom, zgodnie ze swymi ustawami i zarządzeniami, na przeniesienie mienia, które wwieźli oni na jego terytorium, do innego państwa, gdzie zostali przyjęci dla celów przesiedlenia się.

2. Każde Umawiające się Państwo rozpatrzy życzliwie prośby uchodźców o zezwolenie na przeniesienie mienia, gdziekolwiek ono znajdowałoby się i jest niezbędne do ich ponownego osiedlenia się w innym państwie, w którym zostali przyjęci.

Artykuł 31

Uchodźcy przebywający nielegalnie w państwie przyjęcia

1. Umawiające się Państwa nie będą nakładały kar za nielegalny wjazd lub pobyt na uchodźców przebywających bezpośrednio z terytorium, na którym ich życiu lub wolności zagrażało niebezpieczeństwo w rozumieniu artykułu 1, i weszli lub przebywają na ich terytorium bez zezwolenia, pod warunkiem że zgłoszą się bezzwłocznie do władz i przedstawią wiarygodne przyczyny swojego nielegalnego wjazdu lub pobytu.

2. Umawiające się Państwa nie będą nakładały na poruszanie się takich uchodźców ograniczeń poza tymi, które są niezbędne; ograniczenia takie będą stosowane tylko dopóty, dopóki status tych uchodźców w państwie nie zostanie uregulowany lub dopóki nie zostaną przyjęci w innym państwie. Umawiające się

Państwa przyznają uchodźcom odpowiedni czas, jak również wszystkie niezbędne ułatwienia dla uzyskania prawa przyjęcia w innym państwie.

Artykuł 32

Wydalenie

1. Umawiające się Państwa nie wydalą uchodźcy, legalnie przebywającego na ich terytoriach, z innych powodów niż bezpieczeństwo państwowe lub porządek publiczny.

2. Wydalenie takiego uchodźcy może nastąpić jedynie na podstawie decyzji podjętej zgodnie z przewidzianą przez prawo procedurą. Uchodźcy powinno się, chyba że ważne powody bezpieczeństwa państwowego przemawiają przeciwko temu, zezwolić na przedstawienie dowodów na swoje usprawiedliwienie, złożenie odwołania i na posiadanie w tym celu przedstawiciela przed właściwymi władzami lub też przed osobą lub osobami specjalnie do tego wyznaczonymi przez właściwe władze.

3. Umawiające się Państwa przyznają takiemu uchodźcy rozsądny okres na staranie o legalne przyjęcie w innym państwie. Umawiające się Państwa w tym czasie mają prawo stosowania takich środków, jakie uznają za niezbędne.

Artykuł 33

Zakaz wydalania lub zawracania

1. Żadne Umawiające się Państwo nie wywali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religię, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne.

2. Nie może powoływać się jednakże na dobrodziejstwo niniejszego postanowienia uchodźca, co do którego istnieją podstawy, aby uznać go za groźnego dla bezpieczeństwa państwa, w którym się on znajduje, lub który będąc skazanym prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne zbrodnie stanowi niebezpieczeństwo dla społeczeństwa tego państwa.

Artykuł 34

Naturalizacja

Umawiające się Państwa będą w miarę możliwości ułatwiały asymilację i naturalizację uchodźców. W szczególności podejmą wszelkie wysiłki dla przyspieszenia procedury naturalizacyjnej i zmniejszenia, tak dalece, jak to jest możliwe, opłat i kosztów tego postępowania.

Rozdział VI

POSTANOWIENIA WYKONAWCZE I PRZEJŚCIOWE

Artykuł 35

Współpraca władz państwowych z Narodami Zjednoczonymi

1. Umawiające się Państwa zobowiązują się do współpracy z Urzędem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców lub z każdą inną agencją Narodów Zjednoczonych, która może go zastąpić w pełnieniu jego funkcji, a w szczególności dla ułatwienia jego obowiązku nadzorowania stosowania postanowień niniejszej Konwencji.

2. Aby umożliwić Urzędowi Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców lub każdej innej agencji Narodów Zjednoczonych, która może go zastąpić, przedstawianie sprawozdań właściwym organom Narodów Zjednoczonych, Umawiające się Państwa zobowiązują się dostarczać w odpowiedniej formie żądane informacje i dane statystyczne dotyczące:

- a) położenia uchodźców,

- b) stosowania niniejszej Konwencji,
- c) ustaw, zarządzeń i dekretów, które weszły lub mogą wejść później w życie i dotyczą uchodźców.

Artykuł 36

Informacje dotyczące ustawodawstwa wewnętrznego

Umawiające się Państwa przekażą Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych teksty ustaw i zarządzeń, które mogą wydać w celu zapewnienia stosowania niniejszej Konwencji.

Artykuł 37

Stosunek do zawartych wcześniej konwencji

Bez naruszania postanowień artykułu 28 ustępu 2 niniejszej Konwencji, niniejsza Konwencja zastępuje, między jej stronami, Porozumienia z dnia 5 lipca 1922 r., dnia 31 maja 1924 r., dnia 12 maja 1926 r., dnia 30 czerwca 1928 r. i dnia 30 lipca 1935 r., Konwencja z dnia 28 października 1933 r. i dnia 10 lutego 1938 r., Protokół z dnia 14 września 1939 r. oraz Umowę z dnia 15 października 1946 r.

Rozdział VII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 38

Rozstrzygnięcie sporów

Każdy spór między stronami niniejszej Konwencji dotyczący jej interpretacji lub stosowania, którego nie można rozwiązać innymi sposobami, na żądanie jednej ze stron sporu będzie skierowany do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 39

Podpisanie, ratyfikacja i przystąpienie

1. Niniejsza Konwencja będzie otwarta do podpisania w Genewie dnia 28 lipca 1951 r., a później zostanie zdeponowana u Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych. Będzie ona otwarta do podpisania w Europejskim Biurze Narodów Zjednoczonych od dnia 28 lipca do dnia 31 sierpnia 1951 r. i ponownie będzie otwarta do podpisania w siedzibie Narodów Zjednoczonych od dnia 17 września 1951 r. do dnia 31 grudnia 1952 r.

2. Niniejsza Konwencja będzie otwarta do podpisania z upoważnienia wszystkich Państw-Członków Narodów Zjednoczonych, a także z upoważnienia każdego innego państwa zaproszonego do udziału w Konferencji pełnomocników w sprawie statusu uchodźców i osób bez przynależności państwowej lub państwa, które Zgromadzenie Ogólne zaprosi do jej podpisania. Podlega ona ratyfikacji, a dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone u Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

3. Państwa wymienione w ustępie 2 niniejszego artykułu mogą przystąpić do niniejszej Konwencji po dniu 28 lipca 1951 r. Przystąpienia dokonuje się przez złożenie dokumentu przystąpienia u Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 40

Klauzule o stosowaniu terytorialnym

1. Każde państwo może przy podpisywaniu, ratyfikacji lub przystąpieniu oświadczyć, że niniejsza Konwencja rozciąga się na wszystkie lub niektóre terytoria, za które jest ono odpowiedzialne w

stosunkach międzynarodowych. Takie oświadczenie staje się skuteczne z chwilą wejścia w życie Konwencji w stosunku do tego państwa.

2. W każdym późniejszym czasie takiego rozciągnięcia dokonuje się przez zawiadomienie skierowane do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych i staje się ono skuteczne począwszy od 90 dnia po otrzymaniu zawiadomienia przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych albo od daty wejścia w życie Konwencji dla danego państwa w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

3. W stosunku do tych terytoriów, na które niniejsza Konwencja nie rozciąga się od daty podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia, każde zainteresowane państwo rozpatrzy możliwość jak najszybszego podjęcia wszelkich kroków w celu rozciągnięcia stosowania tej Konwencji na te terytoria, pod warunkiem uzyskania zgody rządów tych terytoriów, gdy wymagają jej względy konstytucyjne.

Artykuł 41

Klauzula federacyjna

W przypadku państwa federacyjnego lub niejednolitego stosuje się poniższe postanowienia:

- a) co się tyczy tych artykułów niniejszej Konwencji, które podlegają jurysdykcji ustawodawczej federacyjnej władzy ustawodawczej, obowiązki rządu federacyjnego będą w tej mierze takie same, jak obowiązki stron nie będących państwami federacyjnymi,
- b) co się tyczy tych artykułów niniejszej Konwencji, które podlegają jurysdykcji ustawodawczej wchodzących w skład państwa stanów, prowincji lub kantonów, które zgodnie z systemem konstytucyjnym federacji nie są obowiązane do podejmowania działań ustawodawczych, rząd federacyjny możliwie jak najszybciej przekaże treść tych artykułów wraz ze swoją pozytywną rekomendacją do wiadomości właściwych władz stanów, prowincji lub kantonów.

3. Państwo federacyjne-Strona niniejszej Konwencji, na żądanie każdego innego Umawiającego się Państwa, przekazane za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, dostarczy informacje o istniejącym w federacji i jej częściach składowych prawie i praktyce dotyczących każdego postanowienia Konwencji, wskazując, w jakiej mierze te postanowienia zostały wprowadzone w życie drogą działań ustawodawczych lub innych.

Artykuł 42

Zastrzeżenia

1. W czasie podpisywania, ratyfikacji lub przystąpienia każde państwo może złożyć zastrzeżenia do artykułów Konwencji innych niż artykuły 1, 3, 4, 16 ust. 1, artykuł 33 i artykuły od 36 do 46 włącznie.

2. Każde Umawiające się Państwo, składając zastrzeżenie zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, może w każdym czasie je wycofać przez powiadomienie o tym Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 43

Wejście w życie

1. Niniejsza Konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od dnia zdeponowania szóstego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.

2. Dla każdego państwa, które ratyfikuje Konwencję lub przystąpi do niej po złożeniu szóstego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia, Konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez to państwo dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.

Artykuł 44

Wypowiedzenie

1. Każde Umawiające się Państwo może w każdym czasie wypowiedzieć niniejszą Konwencję przez zawiadomienie skierowane do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

2. Takie wypowiedzenie nabiera mocy dla tego państwa po roku od dnia, w którym otrzyma je Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych.

3. Każde państwo, które złożyło oświadczenie lub zawiadomienie zgodnie z artykułem 40, może oświadczyć w każdym późniejszym czasie Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, że Konwencja przestaje być rozciągnięta na takie terytorium po upływie jednego roku od daty otrzymania zawiadomienia przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 45

Rewizja

1. Każde Umawiające się Państwo może w dowolnym czasie przez zawiadomienie skierowane do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych zażądać rewizji niniejszej Konwencji.

2. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych zaleci, jakie kroki podjąć w związku z tym żądaniem.

Artykuł 46

Zawiadomienia dokonywane przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych

Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych zawiadomi wszystkie Państwa-Członków Narodów Zjednoczonych i państwa nie będące członkami, o których mowa w artykule 39:

- a) o oświadczeniach i zawiadomieniach, zgodnie z artykułem 1 ustęp B,
- b) o podpisaniach, ratyfikacjach i przystąpieniach, zgodnie z artykułem 39,
- c) o oświadczeniach i zawiadomieniach, zgodnie z artykułem 40,
- d) o zastrzeżeniach i ich wycofaniu, zgodnie z artykułem 42,
- e) o dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji, zgodnie z artykułem 43,
- f) o wypowiedzeniach i zawiadomieniach, zgodnie z artykułem 44,
- g) o żądaniach rewizji, zgodnie z artykułem 45.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję z upoważnienia rządów.

Sporządzono w Genewie dnia dwudziestego ósmego lipca tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego pierwszego roku w jednym egzemplarzu, którego teksty angielski i francuski są jednakowo autentyczne i który zostanie złożony w archiwach Narodów Zjednoczonych oraz którego uwierzytelnione kopie prześle się wszystkim Państwom-Członkom Narodów Zjednoczonych i państwom nie będącym członkami, o których mowa w artykule 39.

ZAŁĄCZNIK

Paragraf 1

1. Dokument podróży, o którym mowa w artykule 28 niniejszej Konwencji, powinien być zgodny z załącznikiem wzorem.

2. Dokument ten powinien być sporządzony przynajmniej w dwóch językach; jednym z nich powinien być angielski lub francuski.

Paragraf 2

Z zastrzeżeniem uregulowań wydanych w państwie wystawienia, dzieci mogą być wymienione w dokumencie jednego z rodziców lub w wyjątkowych okolicznościach w dokumencie innego dorosłego uchodźcy.

Paragraf 3

Opłaty pobierane za wystawienie dokumentu nie powinny przekraczać najniższych opłat pobieranych za paszporty państwowe.

Paragraf 4

Z wyjątkiem szczególnych lub wyjątkowych przypadków, dokument powinien być wystawiony na możliwie największą liczbę państw.

Paragraf 5

Okres ważności dokumentu będzie wynosił jeden rok lub dwa lata w zależności od uznania wydających go władz.

Paragraf 6

1. Wznowienie lub przedłużenie ważności dokumentu zależy od wydających go władz tak długo, aż posiadacz nie osiedli się zgodnie z prawem na terytorium innego państwa i legalnie zamieszka na terytorium wymienionej władzy. Wydanie nowego dokumentu, jeśli zachodzą te same okoliczności, zależy od władzy, która wydała poprzedni dokument.

2. Władze dyplomatyczne lub konsularne, specjalnie upoważnione do tych spraw, powinny mieć uprawnienia do przedłużania na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy ważności dokumentów podróży wydanych przez ich rządy.

3. Umawiające się Państwa będą życzliwie rozpatrywały możliwość wznowienia lub przedłużenia ważności dokumentów podróży lub wydania nowych dokumentów uchodźcom, którzy już nie zamieszkują legalnie na ich terytoriach, a nie mogą otrzymać dokumentów podróży z państwa swojego legalnego zamieszkania.

Paragraf 7

Umawiające się Państwa uznają ważność dokumentów wydanych zgodnie z postanowieniami artykułu 28 niniejszej Konwencji.

Paragraf 8

Właściwe władze państwa, do którego uchodźca pragnie się udać, jeśli są gotowe go przyjąć i jeśli wymagana jest wiza, wydadzą wizę w dokumencie, którego jest on posiadaczem.

Paragraf 9

1. Umawiające się Państwa zobowiązują się wydawać wizy tranzytowe uchodźcom którzy otrzymali wizy do państwa docelowego.

2. Wydania takich wiz można odmówić z przyczyn, które usprawiedliwiają odmowę wydania wizy każdemu cudzoziemcowi.

Paragraf 10

Opłaty za wydanie wiz wyjazdowych, wjazdowych i tranzytowych nie powinny przewyższać najniższych opłat pobieranych za wizy w paszportach cudzoziemców.

Paragraf 11

W przypadku gdy uchodźca osiedlił się legalnie na terytorium innego Umawiającego się Państwa, odpowiedzialność za wydanie nowego dokumentu, zgodnie z zasadami i warunkami artykułu 28, spada na właściwe władze tego terytorium, do których uchodźca będzie miał prawo zwracać się z prośbą.

Paragraf 12

Władze wydające nowy dokument winny zabrać stary dokument i zwrócić go państwu, które go wydało, jeżeli zaznaczono w dokumencie, że podlega on takiemu zwrotowi; w innym przypadku władze te zabierają i anulują dokument.

Paragraf 13

1. Każde Umawiające się Państwo zobowiązuje się do ponownego przyjęcia na swoje terytorium posiadacza dokumentu podróży wystawionego przez wymienione państwo, zgodnie z artykułem 28 niniejszej Konwencji, w czasie ważności tego dokumentu.

2. Z zastrzeżeniem postanowień poprzedniego ustępu, Umawiające się Państwo może wymagać od posiadacza dokumentu dopełnienia takich formalności, jakie są stosowane odnośnie do wyjazdu i wjazdu na jego terytorium.

3. Umawiające się Państwa zastrzegają sobie, w wyjątkowych przypadkach lub w przypadkach gdy zezwolenie na pobyt uchodźcy jest ważne na określony czas, prawo - w momencie wydania dokumentu - ograniczenia okresu, w którym uchodźca może powrócić, z tym że nie może być on krótszy niż 3 miesiące.

Paragraf 14

Z jedynym zastrzeżeniem warunków paragrafu 13, postanowienia niniejszego załącznika nie naruszają w niczym ustaw i zarządzeń regulujących na terytoriach Umawiających się Państw warunki przyjęcia, tranzytu, zamieszkania, osiedlenia się i wyjazdu.

Paragraf 15

Wydawanie dokumentu ani wprowadzanie do niego wpisy nie określają ani nie mają wpływu na status jego posiadacza, zwłaszcza w zakresie jego obywatelstwa.

Paragraf 16

Wydanie dokumentu nie uprawnia w żadnym przypadku jego posiadacza do ochrony przez władze dyplomatyczne i konsularne państwa wydającego, ani nie daje tym władzom prawa do ochrony.

ZAŁĄCZNIK

Wzór dokumentu podróży

Dokument powinien mieć formę książeczki (około 15 x 10 cm).

Zaleca się, aby był on wydrukowany w taki sposób, żeby wycieranie lub przeróbki za pomocą środków chemicznych lub innych mogły być bez trudu odkryte i żeby słowa "Konwencja z dnia 28 lipca 1951 r." były wydrukowane na każdej stronie w języku państwa, które dokument wydaje.

(okładka książeczki)

DOKUMENT PODRÓŻY

(Konwencja z dnia 28 lipca 1951 r.)

Nr

(1)

DOKUMENT PODRÓŻY

(Konwencja z dnia 28 lipca 1951 r.)

Dokument traci ważność w dniu
jeżeli nie zostanie przedłużony lub wznowiony.

Nazwisko

Imię (Imiona)

wraz z dzieckiem (dziećmi)

1. Niniejszy dokument został wydany wyłącznie w celu zaopatrzenia jego posiadacza w dokument podróży, który może zastąpić paszport państwowy. Dokument ten nie przesądza obywatelstwa posiadacza, ani nie ma na nie wpływu.

2. Posiadacz jest uprawniony do powrotu do
..... (wskazać państwo, którego władze wydają dokument)
aż do dnia jeżeli poniżej nie
określono późniejszej daty.

(Okres, w którym posiadacz dokumentu jest uprawniony do powrotu, nie może być krótszy niż 3 miesiące).

3. Jeżeli posiadacz dokumentu osiedla się w państwie innym niż to, które wydało niniejszy dokument, musi on, jeżeli chce ponownie podróżować, zwrócić się do właściwych władz państwa swojego stałego zamieszkania o wydanie nowego dokumentu (stary dokument podróży powinien być wycofany przez władze wydające nowy dokument i zwrócony władzom, które go wydały)¹.

(Dokument ten zawiera stron nie licząc okładki).

¹ Zdanie w nawiasach może być zamieszczone przez władze, które tego sobie życzą.

(2)

Miejsce i data urodzenia

Zawód

Obecne miejsce zamieszkania

* nazwisko panieńskie i imię (imiona) małżonki

.....

* Nazwisko i imię (imiona) męża

.....

Rysopis

Wzrost
Włosy
Kolor oczu
Nos
Kształt twarzy
Kolor skóry
Znaki szczególne

Dzieci towarzyszące posiadaczowi dokumentu

Nazwisko	Imię(ona)	Miejsce i data	Płeć
.....
.....
.....
.....

* Niepotrzebne skreślić.

(Niniejszy dokument zawiera stron nie licząc okładki).

(3)

Fotografia posiadacza dokumentu i pieczęć władz wydających dokument. Odciski palców posiadacza (jeżeli są wymagane).

Podpis posiadacza

(Niniejszy dokument zawiera stron nie licząc okładki).

(4)

1. Niniejszy dokument jest ważny na następujące państwa:

.....
.....
.....

2. Dokument lub dokumenty, na których podstawie został wydany niniejszy dokument:

.....
.....

Wydany w

Data

Podpis i pieczęć władzy,
która wydała dokument:

Pobrana opłata:

(Niniejszy dokument zawierastron nie licząc okładki).

(5)

Przedłużenie ważności lub wznowienie

Pobrana opłata: Od

Dokonano w Do

Data

Podpis i pieczęć władzy, która przedłużyła lub wznowiła ważność dokumentu:

Przedłużenie lub wznowienie ważności

Pobrana opłata: Od

Dokonano w Do

Data

Podpis i pieczęć władzy, która przedłużyła lub wznowiła ważność dokumentu:

(Niniejszy dokument zawiera stron nie licząc okładki).

(6)

Przedłużenie lub wznowienie ważności

Pobrana opłata: Od

Dokonano w Do

Data

Podpis i pieczęć władzy, która przedłużyła lub wznowiła ważność dokumentu:

Przedłużenie lub wznowienie ważności

Pobrana opłata: Od

Dokonano w Do

Data

Podpis i pieczęć władzy, która przedłużyła lub wznowiła ważność dokumentu:

(Niniejszy dokument zawiera stron nie licząc okładki).

(7-32)

Wizy

Nazwisko posiadacza dokumentu musi być powtórzone w każdej wizie.

(Niniejszy dokument zawiera stron nie licząc okładki).

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną,
- Rzeczpospolita Polska postanowiła przystąpić do tej konwencji, z zastrzeżeniem, że nie będzie się uważała za związaną postanowieniami jej artykułu 24 ustępu 2,
- z uwzględnieniem powyższego zastrzeżenia postanowienia powyższej konwencji będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 2 września 1991 r.